

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 11/2001 vp

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2000

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä kesäkuuta 2001 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi kertomuksen Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toiminnasta (K 9/2001 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- Suomen PN-valtuuskunnan puheenjohtaja Outi Ojala
- Suomen PN-valtuuskunnan pääsihteeri Patrick Zilliacus
- Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön päällikkö Karl Johan Krokfors.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kertomus sisältää yhteenvedon Pohjoismaiden neuvoston toiminnasta kertomusvuonna.

Kertomuksesta selviää, että neuvoston toiminta on laajentunut entisestään, mutta samalla on jatkettu myös perinteistä pohjoismaista yhteistyötä. Vuonna 2000 keskusteltiin tulevan pohjoismaisen yhteistyön strategiasta ja neuvoston roolista ja tehtävistä uudella vuosituhanella sekä neuvoston kansainvälisen toiminnan ja kansainvälisten yhteyksien kehittämisestä etenkin suhteessa Pohjolan lähialueisiin. Uudet haasteet edellyttävät uudistuksia myös toimintamenetelmiin. Valiokunta pitää kehitystä oikeana ja hyvänä. Vuonna 2002 vietetään Pohjoismaiden neuvoston 50-vuotispäivää, ja lähestyvä juhlavuosi tuo oman lisänsä toimintaan.

Neuvoston 52. istunto pidettiin Reykjavíkissa 6.—8. marraskuuta 2000. Pääministeri Paavo Lipponen esitteli Suomen pohjoismaisen puheenjohtajuusohjelman vuodeksi 2001. "Pohjo-

lan kansalainen" -ohjelma tarkastelee pohjoismaista yhteistyötä tavallisen kansalaisen näkökulmasta. Ohjelman muita painopistealueita ovat elinikäinen oppiminen ja varsinkin ikääntyvien koulutus sekä tietotekniikka- ja lähialueyhteistyö.

"Viisasten paneeli", jonka tehtävänä oli analysoida pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuutta ja sen uudella vuosituhanella kohtaamia haasteita, sai raporttinsa valmiiksi vuonna 2000. Paneelin raportti "Pohjola 2000 — Avoinna maailman tuulille" esiteltiin neuvoston 52. istunnossa Reykjavíkissa. Kertomuksen mukaan neuvoston jäsenten keskuudessa vallitsee suuri yksimielisyys siitä, että neuvoston rakennetta tulisi muuttaa kansallisten parlamenttien ja ministerineuvoston kanssa tehtävän yhteistyön parantamiseksi. Muutos edellyttää, että yhteistyön nykyinen maantieteellinen jako kolmeen pilariin korvattaisiin poliittisten asiakysymysten mukaan jaetuilla valiokunnilla. Puheenjohtajisto

asetti istunnon jälkeen pohjoismaisen yhteistyön strategiaa pohtivan työryhmän, joka on keskustellut yhdessä yhteistyöministeriöiden kanssa viisasten raportin ehdotuksista ja laatinut niiden pohjalta ehdotuksen neuvoston rakenneuudistukseksi ja strategiaksi. Valiokunnan mielestä rakennemuutos on tarpeellinen ja se tulisi toimeenpanna mahdollisimman nopeasti.

Neuvosto päätti puheenjohtajiston esityksen mukaisesti tiivistää yhteistyötä Venäjän ja Baltian maiden kanssa. Valiokunta tukee yhteistyön tiivistämistä Venäjän ja Baltian maiden kanssa käytännön tasolla ja nykyisten yhteistyösopimusten pohjalta.

Kertomuksessa todetaan, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan alueella merkittäviä kysymyksiä olivat 52. istunnon ulko- ja turvallisuuspoliittinen keskustelu, lähialueyhteistyön uusi strategiaehdotus, puheenjohtajiston kaksi Venäjän-vierailua, joiden aikana kehitettiin suhteita etenkin Venäjän valtionduumaan, sekä konflik-

tien ehkäisyä ja siviilikriisinhallintaa käsittelevän työryhmän asettaminen ja EU:n pohjoisen ulottuvuuden kehittäminen. Valiokunta korostaa, että pohjoisen ulottuvuuden yleinen kehittäminen on tärkeää huolimatta tietyissä hankkeissa mahdollisesti olevista näkemyseroista.

Neuvosto kehotti ministerineuvostoa priorisoimaan varoja seuraavilla aloilla: lapset ja nuoret, kilpailukykyinen Pohjola, aluepoliittiset toimet, muukalaisvihan vastaiset toimet, kulttuuri-sektori, nuorisovaihtojärjestelmät sekä lähi-alueyhteistyö. Valiokunta pitää näitä alueita tärkeinä ja yhtyy neuvoston suosituksiin.

Päätösehdotus

Ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että tämä mietintö lähetetään tiedoksi hallitukselle ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnalle.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
vpj. Eva Biaudet /r
jäsen. Ulla Anttila /vihr
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Bjarne Kallis /kd
Ilkka Kanerva /kok
Antero Kekkonen /sd

Kimmo Kiljunen /sd
Outi Ojala /vas
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /kok
Hannu Takkula /kesk
Ben Zyskowitz /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Raili Lahnalampi.